

Konzularna služba na moru

Lucijan Kos, Zagreb

RAZVITAK

Prve tragove ustanove konzula nalazimo već u starom vijeku kod grčkih gradova (t. zv. »proksenoi«) i rimskih komuna (t. zv. »pretores peregrini«). To su bili domaći pripadnici — ugledni građani, koji su u svom mjestu — »urbs-civitas« bili posrednici stranaca. Tek u X stoljeću razvila se je javno-pravna ustanova »consules mercatorum« na Mediteranu u odnosu na Levant. Od ovih naročitu su ulogu imali t. zv. »consules ultramarini«, koji su se

brinuli za napredak trgovine, koja se tada isključivo odvijala pomorskim putem. Stoga nije pretjerano, da se je prva konzularna služba razvila prvenstveno iz zaštite privrednog života na moru, a osobito njenog trgovačkog i broderskog saobraćaja. Konzuli su tako postali zaštitnici trgovine, saobraćaja i brodarstva svoje zemlje, oni su bili određeni da promiču trgovinu svoje zemlje u inostranstvu.

Atribucije konzula, pored njegovih općih dužnosti, su vrlo razvijene u pogledu trgovačke mornarice.

Konzul je u stvari pomorsko upravni organ izvan zemlje.

Prema tome sve funkcije što ih obavljaju u zemlji pomorsko-upravni organi — lučke kapetanije, u inozemstvu ih obavlja konzul.

Žalba protiv rada konzula u pomorskim stvarima, za koje su oni nadležni ne ide na organ inostranih poslova, već na viši pomorsko upravni organ u zemlji. Konzul vrši disciplinsku i nadzorno-kontrolnu službu na domaćim brodovima u stranoj luci.

Atribucije konzula vrlo su razvijene u pogledu trgovačke mornarice, što objašnjava prisustvo mnogobrojnih konzulata u velikim svjetskim lukama. Oni vidiraju dokumente brodova, pomažu kapetanima, staraju se o bolesnim mornarima, izdaju uvjerenja o zdravlju i t. d. Oni su također pozvani da olakšavaju odnose ratne flote svoje zemlje sa lokalnim vlastima.

ZADACI

Konzuli imaju važnih zadataka u plovidbi i u pomorsko-trgovačkim odnosima.

Konzuli daju zapovjedniku broda podatke o carinskoj, sanitarnoj i drugoj kontroli, kao i o lokalnim prilikama, zakonodavstvu i običajima dotične zemlje.

Oni su i pomoćnici pomoraca i čuvari interesa dalekih zemalja na brodu i teretu. Na domaćem brodu održavaju unutarnji red u čemu pomažu kapetanu, dok mjesne vlasti interveniraju samo ukoliko to zahtijeva mir i poredak u zemlji ili kad je po srijedi lice, koje ne spada u brodsku posadu. Konzul rješava sporove između kapetana i posade glede radnih odnosa, konzul hapsi i šalje u domovinu dezertere pomoću lokalnih vlasti. Kod mjesnih vlasti istupaju konzuli kao tumači i pomoćnici pomoraca, primaju dokaze o pomorskim nezgodama (havarije). Oni rukovode spasavanjem domaćih brodova u slučaju brodoloma ili nasukanja, sudjeluju pri sklapanju pogodbi, zastupaju kapetana broda u svim poslovima imovinsko-pravne prirode.

Konzul poduzima mjere o čuvanju dobara i predmeta, koje ostavljaju pomorci i drugi putnici njihove zemlje, ukazuje brodovima svoju pomoć, vrši preglede brodskih dokumenata, prima izvještaje o putovanjima brodova, o incidentima za vrijeme putovanja, sastavlja manifeste, zapisnike, rješava havarije, pri ruci je brodskoj posadi pred sudovima i mjesnim vlastima, olakšava otpremanje brodova, posreduje u poslovima i molbama, bez njegovog prisustva upravni i carinski organi ne vrše (u pravila) pregled i pretres broda, bez njegovog prethodnog izvještavanja ne vrši se hapšenje članova brodske posade, on pazi na održavanje reda na brodovima, intervenira kod mjesnih vlasti da vrate na brod odbjeglog člana posade, pruža pomoć kod brodoloma ili nasukanja broda, zastupa interese pomoraca svoje države, brine se za normalno odvijanje pomorskog saobraćaja, vrši nadzor i kontrolu nad kretanjem trgovačke mornarice svoje zastave i pruža potrebnu pomoć brodovima i pomorcima, vodi evidenciju o kretanju brodova i pomoraca, on je posrednik kod organa vlasti između strane zastave i zapovjednika broda, osobito ratnog; daje zapovjedniku broda potrebne podatke o pomorskom ceremonijalu kao poznavalac mjesnih prilika i običaja; ako brod nanese štetu ili ovu pretrpi, konzul istu utvrđuje vodeći računa o zaštiti ugleda svoje zemlje; pomoćnik je zapovjednika u poslovima u vezi sa brodom i teretom, zapovjednik broda po dobijanju slobodnog saobraćaja javlja se konzulu i podnosi mu izvještaj o putovanju, konzul ovjerava brodske dokumente (brodski dnevnik, popis posade, zdravstveni list i t. d.), zapovjednik predaje konzulu zapisnike o rođenju, smrti, oporuci, a konzul ove dostavlja u zemlju na daljnji postupak. Zapovjednik podnosi konzulu i izvještaj o pomorskim nezgodama za vrijeme putovanja, ako je pri tom potrebno utvrditi štetu konzul pomaže zapovjedniku, ako se zajednička havarija ima likvidirati u inozemstvu konzul pronalazi likvidatore havarije. U slučaju brodoloma, nasukanja, sudara ili druge nezgode konzul je dužan brodu i posadi pružiti pomoć, poduzeti potrebne mjere za spasavanje broda i tereta, o dotičnoj nezgodi obavijestiti brodarku, krcatelje i osiguratelja. Konzul je dužan da se pobrine za posadu broda, da ovu smjesti i da joj obezbijedi prehranu, liječenje i repatrijaciju.

Brodu, koji je sagrađen ili kupljen u inozemstvu, konzul izdaje Privremeni upisni list na osnovu isprava, koje su potrebne i za upis (registraciju) broda u Upisnik brodova. Po izdavanju Privremenog upisnog lista konzul o tom obavještava pomorsko-upravno organa u zemlji — lučku kapetaniju, koja je nadležna za izdavanje Upisnog lista i dostavlja ovoj sve isprave na osnovu kojih je izdao taj Privremeni upisni list. Konzul može produžiti važnost Privremenog upisnog lista, ako brod nije u predviđenom roku došao u zemlju, ali najduže na 1 godinu. Takvom brodu konzul izdaje i Popis posade i ovjerava Brodski dnevnik, Dnevnik stroja i t. d. Konzul je ovlašten vršiti razne zabilješke u popisu posade, brodskom dnevniku, pri otuđenju broda u inozemstvu dužan je sudjelovati, a pritom Upisni list, Popis posade i ostale dokumente vraća nadležnom organu u zemlji, konzul odobrava zapovjedniku zalaganje dijela brodske opreme, tereta, zaliha i t. d. ocjenjujući opravdanost toga. Konzul u privredno-pravnim poslovima zastupa zapovjednika broda kad ovaj umre, oboli ili bude otpušten; on učestvuje pri sklapanju pomorskih zajmova, kod prodaje broda ili opreme konzul pazi da li postoji dozvola nadležnog organa u zemlji.

Konzul poduzima mjere o čuvanju predmeta, koje ostavljaju pomorci i putnici njegove zemlje; prima izvještaje o putovanjima brodova, o incidentima za vrijeme putovanja te je pri ruci brodskoj posadi pred sudovima i mjesnim vlastima, posreduje u njihovim poslovima. Konzul vrši pregled i vidiranje brodskih dokumenata, izdaje razne isprave (uvjerenja o zdravlju, konzularne fakture, uvjerenja o porijeklu robe, manifeste i sl.).

Konzul se brine za normalno odvijanje pomorskog saobraćaja svoje zemlje u inozemstvu; on vrši nadzor i kontrolu nad kretanjem trgovačke mornarice svoje zastave, vodi evidenciju o kretanju brodova i pomoraca, i t. d.

Države, koje imaju razvijen međusobni pomorski saobraćaj sklapaju bilateralne međusobne ugovore, konvencije o plovidbi i konzularnoj službi. Tako je stara Jugoslavija sklopila međunarodni ugovor sa Italijom, Francuskom, Austrijom, Njemačkom, Japanom i t. d.

PRAVA I DUŽNOSTI LUČKE KAPETANIJE SPRAM BRODA STRANE ZASTAVE

1) Strani brod, koji dođe u luku ne može saobraćati s kopnom, drugim brodovima ili osobama izvan broda prije nego što dobije slobodan saobraćaj (»pratica«) od nadležnog lučkog organa. Tom prilikom strani brod dužan je predati predstavniku lučke kapetanije Popis posade, Brodski dnevnik radi ovjere, kao i pismeni izvještaj ukoliko se je dogodio kakav vanredni događaj na brodu (smrt, krađa, bjekstvo, vatra i sl.).

2) Sa stranim brodovima u domaćim lukama jednaki je postupak kao i sa vlastitim brodovima ili brodovima koje najpovlašćenije države temeljem konvencije i statuta o međunarodnom režimu pomorskih luka (Ženeva 1923.) sa jednakim povlasticama u pogledu utovara i istovara, plaćanja naknada i sl.

3) Izlazak sa starnog broda i boravak posade u domaćoj luci i u unutrašnjosti zemlje reguliran je propisima i običajima luke ili reciprocitetom.

4) Strani brod u našem obalnom moru ima tzv. »neofanzivno pravo prolaza i boravka« u cilju plovidbe, uplovljavanja ili isplovljavanja iz naše luke. On nema prava ribolova, kabotaže i sl, a mora se podvrgnuti lučkoj pilotazi koja je kod nas obavezna.

5) Strani brod ne smije napustiti luku prije nego što mu to dozvoli nadležna lučka kapetanija, kod nas uz povrat vidiranih brodskih isprava i uz ispunjenje eventualnih obaveza u luci. U protivnom dužan je položiti kauciju ili na drugi način pružiti garanciju da će platiti svotu koju bi ustanovio sud ili organ vlasti.

6) Ako na stranom brodu dođe do sukoba između članova posade, izvršenja krivičnog djela i sl, lučki organ posreduje samo na poziv zapovjednika broda. Jedino ako se time remeti javni red u luci, lučka kapetanija je dužna najbržim putem obavijestiti konzula zemlje čiju zastavu brod vije, a u hitnim slučajevima može intervenirati i bez prethodnog pristanka zapovjednika broda. Sve države, a tako i naša redovno ograničavaju svoju intervenciju na stranim brodovima u ova tri slučaja:

- ako se posljedice djela protežu izvan broda;
- ako takvo djelo ugrožava red i mir u luci ili sigurnost javnog poretka;
- ako zapovjednik broda ili konzularni predstavnik zatraže intervenciju naših organa.

7) Lučka kapetanija ima pravo da uzima na odgovornost zapovjednika i članove posade stranog broda za učinjene prekršaje u našem obalnom moru i da po njima izriče kazne.

8) Lučka kapetanija ne može zadržati niti skrenuti strani brod koji prolazi domaćim obalnim morem u cilju da bi sprovela sudski postupak u građanskim stvarima u pogledu neke osobe na brodu. Kapetanija može pristupiti izvršenju ili zadržati strani brod samo kada su obaveze i dužnosti nastale za brod u toku plovidbe ili radi omogućavanja njegovog daljnjeg putovanja kroz domaće obalno more.

9) Zapovjednik stranog broda u domaćoj luci dužan je prijaviti kapetaniji i konzulu svoje zemlje u odgovarajućoj luci, nestanak sa broda člana posade u roku od 24 časa od napuštanja broda. Isto vrijedi i kad se na takvom brodu ustanovi prisustvo slijepog putnika, dok se brod nalazi u domaćem obalnom moru.

10) Strani brodovi moraju u pogledu sigurnosti plovidbe odgovarati uvjetima međunarodnih konvencija (o zaštiti ljudskih života, London 1948, o teretnim linijama, London 1930. i dr.) i o tome posjedovati važeće isprave, koje je kapetanija ovlaštena kontrolirati.

11) Lučka kapetanija odnosno »Jugoregistar« su ovlašteni i na zahtjev države kojoj brod pripada izvršiti pregled broda te ukoliko ovaj odgovara zahtjevima konvencije izdati ovome svjedodžbe.

12) Lučka kapetanija je ovlaštena zabraniti stranom brodu isplavljenje iz luke ako nema neke od propisanih svjedodžbi po konvenciji, ali je dužna o tome izvjestiti konzula zemlje u kojoj je brod registriran.

13) Strani brodovi moraju u domaćim lukama prigodom dolaska i u prolazu rijekom ili kanalom domaće zemlje istaći na vrhu pramčanog jarbola zastavu naše zemlje. Takvi brodovi u našim lukama prigodom naših praznika dužni su istaći nakit broda, u slučaju žalosti spustiti zastavu svoje zemlje na pola stijega, sve u sporazumu sa svojim konzulom u našoj zemlji, a kapetanija je dužna da sve to kontrolira.

14) Ako se na stranom brodu u domaćoj luci ili za vrijeme plovidbe domaćim obalnim morem pojavi kakva zarazna bolest i sl., lučka kapetanija je ovlaštena takav brod staviti pod poseban režim — karantenu shodno odredbama Međunarodnog sanitarnog pravilnika, Ženeva 1951.

15) O svakom događaju na stranom brodu u domaćoj luci ili dok ovaj plovi našim obalnim morem u cilju uplovljavanja ili isplavljavanja iz naše luke, mora se obavezno izvjestiti kapetanija i konzul odnosne zemlje.

U NAŠEM POZITIVNOM ZAKONODAVSTVU KONZULARNA SLUŽBA OGLEDA SE U OVIM ZADACIMA :

a) U POMORSTVU

1. Pravilnik o izdavanju pomorskih knjižica (Sl. l. 4/47)

Po čl. 11., 13—18, 20. i 21. konzul je ovlašten da vrši zabilješke i ovjere ukrcavanja i iskrcavanja članova brodske posade i da ih unosi u pomorske knjižice. O svakoj takvoj zabilješci konzul je dužan obavještavati lučku kapetaniju koja je izdala dotičnu pomorsku knjižicu. Konzul je ovlašten produžavati valjanost pomorskih plovidbenih dozvola, ali samo privremeno ukoliko takve dozvole zateknu pomorca u inozemstvu. Konzul je dalje ovlašten da izdaje i novu privremenu pomorsku knjižicu.

2. Uredba o liječničkom pregledu i cijepljenju članova posade brodova trgovačke mornarice (Sl. l. 75/43)

Po čl. 4. ove Uredbe liječnički pregled i cijepljenje posade naših brodova u inozemstvu vrši liječnik kojeg odredi konzul. Troškove zato snosi uprava broda. Konzul je dužan da vodi i nadzor da članovi posade naših brodova budu liječnički pregledani i cijepljeni.

Pravilnik o liječničkom pregledu i cijepljenju članova posade brodova trgovačke mornarice (Sl. l. br. 86/48)

Po čl. 7. i 15. ovog Pravilnika konzul je dužan da upućuje na liječnički pregled člana brodske posade na njegovo traženje uz prisustvo svog službenika radi pružanja podataka i tumačenja. Konzul je dužan da vodi nadzor uopće o liječničkom pregledu naših posada u stranim lukama.

3. Uredba o posadi brodova trgovačke mornarice (Sl. l. 80/49)

Po čl. 12., 30., 41., 43. i 44. ove Uredbe zapovjednik broda je dužan Brodski dnevnik podnijeti konzularnom predstavništvu na potvrdu, o svakom događaju na brodu dužan je izvjestiti konzularnog predstavnika. Nadalje o nestanku člana brodske posade ako se na brodu izvrši krivično djelo i ako se brodske isprave zagube.

4. Pravilnik o prijavljivanju rođenja i smrti na brodovima trgovačke mornarice (Sl. l. 109/49)

Po čl. 6. i 11. ovog Pravilnika zapovjednik broda dužan je dva primjerka o rođenju ili smrti člana posade ili putnika uručiti konzularnom predstavniku u prvoj luci pristajanja. Zapovjednik je dužan i izjavu posljednje volje — oporuku uručiti konzulu koji dalje ovu šalje nadležnom Kotarskom sudu radi ostavinske rasprave.

5. Uredba o redu u lukama (Sl. l. 7/50)

Po čl. 14. ove Uredbe organi državne uprave mogu osim lučkih kapetanija intervenirati na stranom brodu u našoj luci samo uz pravodobno obavještenje najbližeg konzularnog predstavnika države kojoj brod pripada, ukoliko međunarodnim ugovorima nije drugačije određeno.

6. Uredba o brodskim ispravama i knjigama brodova trgovačke mornarice (Sl. l. 40/50)

Po čl. 3., 4. i 18. ove Uredbe konzul izdaje brodu nabavljenom u inozemstvu ili pak ako naš brod u inozemstvu izgubi Upisni list, on mu izdaje Privremeni plovidbeni list sa kojim doputuje u zemlju; konzul potvrđuje na Popisu posade dolazak broda u stranu luku i odlazak iz iste. Brodska isprava i knjige moraju se na zahtjev konzula ovome pokazati.

Pravilnik za izvršenje Uredbe o brodskim ispravama i knjigama (Sl. l. 13/51)

Po čl. 4—6., 7., 18., 36., 38—40., 50. i 52. Popis brodske posade mora sadržavati potvrdu konzula o ukrcavanju ili iskrcavanju člana posade, potvrdu konzula u luci iz koje je brod isplovio i za koju isti plovi. Oznaku da li je brod nakrcan, prazan, kakvo mu je zdravstveno stanje i t. d. Kad brod stigne u stranu luku zapovjednik predaje konzulu Popis posade. Svako opremanje ili rasporemanje broda u stranju luci upisuje se u brodski dnevnik, što potvrđuje konzul. Čim brod stigne u stranu luku zapovjednik je dužan podnijeti konzulu na vidiranje Brodski dnevnik. Ako diplomatsko-konzularni predstavnik utvrdi da Brodski dnevnik nije vođen propisno dužan je protiv zapovjednika broda pokrenuti administrativno-kazneni postupak radi pomorskog prekršaja, ako se pak radi o krivičnom djelu dužan je podnijeti protiv istog prijavu javnom tužiocu. Konzul mora vidirati Dnevnik stroja, Brodski dnevnik i Zdravstveni list.

7. Uredba o utvrđivanju sposobnosti za plovidbu brodova trgovačke mornarice SFRJ (Sl. l. 40/50)

Po čl. 16. ove Uredbe lučka kapetanija, ako primijeti na stranom brodu izvjesne mane i nedostatke koji mogu ugroziti sigurnost broda ili lica, ona može narediti da se smanji broj putnika ili količina tereta, a može i zabraniti odlazak broda dok se ne uklone ti nedostaci. Lučka kapetanija može zatražiti i vanredni pregled broda, o čemu se pismeno obavještava konzula države, čiju zastavu brod vije. Ovo je od važnosti za naše konzule zbog reciprociteta, a što je i u skladu sa Međunarodnom konvencijom o zaštiti ljudskog života na moru iz 1948. god. i nove iz 1960. god.

Pravilnik za izvršenje Uredbe o utvrđivanju sposobnosti za plovidbu brodova trgovačke mornarice SFRJ (Sl. l. br. 1/51)

Po čl. 6. ovog Pravilnika ako je naš brod u inozemstvu pretrpio nezgodu, radi koje dolazi u pitanje daljnja sposobnost broda za plovidbu, konzul je ovlašten narediti da se na brodu poduzmu potrebne mjere dok se ne izvrši pregled broda. Konzul je dužan o tome obavijestiti lučku kapetaniju, nadležnu po luci pripadnosti broda u cilju da se izvrši vanredni pregled broda.

b) U UNUTRAŠNJOJ PLOVIDBI

Konzuli vrše i upravne poslove iz nadležnosti organa uprave unutrašnje plovidbe. Patent broda i Popis posade sravnjuje u stranom pristaništu Konzul. Konzul na Popisu posade stavlja po izvršenom pregledu svoj pečat i potpis. Strani državljanin u načelu ne može biti član posade plovila unutrašnje plovidbe, ali pismenim odobrenjem konzula može i strani državljanin postati član posade domaćeg plovila, kad takvo plovilo treba da doplovi u zemlju.

U našem pozitivnom zakonodavstvu konzularna služba ogleda se u ovim zadacima:

1. **Pravilnik o plovidbi na Dunavu (Sl. l. br. 55/51)**
Po čl. 7., 8., 28. i 85. konzul kao organ nadzora plovidbe u stranom pristaništu ima pravo i dužnost

da provjerava tehničko stanje plovila, da daje potrebna obavještenja brodovima, kao i da u svojstvu »kapetanije pristaništa« u inozemstvu zabrani odlazak plovila pod određenim uvjetima. Konzul je, nadalje, dužan da ukazuje pomoć havarisanom plovilu, njegovoj posadi, kao i da bude posrednik između domaćeg plovila i mjesnih vlasti.

2. **Pravilnik o registriranju plovila unutrašnje plovidbe (Sl. l. br. 52/50)**

Po čl. 5. i 9. konzul pribavlja dokumente za registriranje plovila ako je ono nabavljeno, kupljeno u inozemstvu, a kao teritorijalno nadležni organ u inozemstvu izdaje takvom plovilu i Patent broda radi njegovog upisa u centralni registar.

3. **Konvencija o režimu plovidbe na Dunavu (Sl. l. br. 8/49)**

Konzul ima dužnost da se brine o pravu naših plovila u vezi njihove plovidbe Dunavom izvan granica naše zemlje.

Uočimo li ulogu i značaj konzulata u luci strane zemlje, njegovu razmjerno veliku djelatnost iz grana pomorskog i riječnog saobraćaja, naročito njegov položaj u odnosu na naš sve veći razvitak brodarstva na moru i u unutrašnjoj plovidbi, vidimo da je naš konzul, pored njegovih glavnih funkcija, u stvari i lučki kapetan odnosno kapetan pristaništa naših lučkih kapetanija i kapetanija pristaništa, detaširanih u stranim lukama.

Swjedodžbe koje klasifikaciono poduzeće izdaje u vezi s plovidbenom sposobnošću brodova trgovačke mornarice

Poduzeća za klasifikaciju brodova (kao što je to na primjer naš »Jugoslavenski registar brodova«) izdaju u pogledu plovidbene sposobnosti brodova trgovačke mornarice ovakve swjedodžbe:

- a) Swjedodžbu o klasi,
- b) Swjedodžbu nadvođa (nacionalnu i međunarodnu),
- c) Swjedodžbu o klasifikaciji mašinskog postrojenja,
- d) Swjedodžbu o klasifikaciji parnih kotlova,
- e) Swjedodžbu o dozvoli pogona parnih kotlova,
- f) Swjedodžbu o klasifikaciji posuda pod pritiskom,
- g) Swjedodžbu o dozvoli pogona posuda pod pritiskom,
- h) Swjedodžbu o klasifikaciji sidara i lanaca,
- i) Uvjerenje o pregledu čamaca ili plutajućih naprava za spasavanje,
- j) Izvještaj o pregledu i ispitivanju uređaja za dizanje i spuštanje čamaca.

a) **Swjedodžba o klasi:** Njome se potvrđuje da je dotični brod (čelične konstrukcije, na parni ili na motorni pogon), što pripada toj i toj luci odnosno tom i tom organu upravljanja (ako se radi o brodu državne svojine) odnosno tom i tom vlasniku (ako se radi o brodu privatne svojine), a koji je sagrađen u tom i tom brodogradilištu pod nadzorom tog i tog klasifikacionog društva odgovara propisima dotičnog klasifikacionog poduzeća, da je prema tome sposoban za plovidbu na dotičnom pomorskom području. Odmah se zatim navode karakteristike broda i to: a) dužina broda na ljetnoj liniji, b) širina broda, c) visina broda, d) tonaža broda u BRT, tonaža broda u NRT te f) ukupna nosivost broda izražena u D. W. T. Na osnovu navedenog brod se klasificira određenom oznakom klase (na pr. »100 I«), a koja je klasa unesena u knjigu registra pod taj i taj broj.

Ovakva swjedodžba vrijedi obično četiri godine, međutim uz uvjet da se godišnji i drugi pregledi trupa broda, sidara, lanaca, kotlova i posuda pod pritiskom, strojnih i elektropostrojenja i vijčane osovine obave na zadovoljstvo klasifikacionog poduzeća i da se o tome unese potvrda u dotičnim swjedodžbama.

Valjanost se ove swjedodžbe produžuje nakon što se obavi pregled trupa »na suho« kao i ostali pregledi pa se ustanovi da je brod plovidbeno ispravan.

Swako klasifikaciono poduzeće ima svoje tehničke propise o onome što se traži da brod može dobiti dotičnu klasu.

Za drvene se brodove na motorni pogon izdaje posebna swjedodžba o klasi.

b) **Swjedodžba nadvođa — međunarodna:** u njoj se označuje ime broda, njegova luka pripadnosti, brutto registarska tonaža i onda podaci koji se odnose na elemente nadvođa:

teretna linija označena sa:	nadvođe mjereno od crte palube:	
tropska T	iznad S
ljetna S	središte kruga
zimska W	ispod S
zimska Sjeverni Atlantik WNA	ispod S

Na kraju se gornje tablice navede koliko je dozvoljeno sniženje za sva nadvođa u slatkoj vodi. Zatim se naznači koliko se iznad gornjeg bočnog brida te i te palube nalazi gornji rub crte palube, od koje su predmetna nadvođa izmjerena.

Napokon se u ovoj swjedodžbi iskaže da je pregled broda obavljen i da su predmetna nadvođa i teretne linije dodijeljene brodu prema odredbama Konvencije.

Na swjedodžbi stručnjak za ova pitanja stavlja svoje posvjedočenje da je pregledao brod u svrhu da ustanovi valjanost ove swjedodžbe i da je pregled obavljen na njegovo zadovoljstvo.

Kada pomorski brodovi plove rijekama ili unutrašnjim vodama, gaz je broda dozvoljeno povećati za količinu koja odgovara težini goriva i drugog materijala, koji će utrošiti od mjesta polaska do otvorenog mora.

Govoreći o nacionalnim swjedodžbama nadvođa možemo spomenuti našu Jugoslavensku swjedodžbu što je uz ostale izdaje Jugoslavenski registar brodova. U njoj se uz naznaku imena broda, njegove luke pripadnosti i brutto registarske tonaže navede koliko iznosi nadvođe računajući od crte palube do središta kruga, izraženo u milimetrima. Zatim se daje potvrda da je pregled broda obavljen i da su prema tome naznačeno nadvođe i teretna linija dodijeljeni brodu (prema propisima Jugoslavenskog registra brodova). Swjedodžba o nadvođu također vrijedi određeno vrijeme pa je po isteku tog roka treba produžiti. Da bi

se to postiglo, potrebno je da dotični stručnjak brod pregleda i da ustanovi da se isti nalazi u ispravnom stanju.

I kod ove svjedodžbe vrijedi ono što je rečeno kod svjedodžbe međunarodnog karaktera, a u stvari plovidbe dotičnog broda rijekama ili unutrašnjim vodama.

c) Svjedodžba o klasifikaciji mašinskog postrojenja: tu se navodi i da je kao glavni pogonski stroj ugrađen: na pr. motorni četverotaktni (ili dvotaktni) s jednostranim (ili dvostranim) djelovanjem te s pomoćnim električnim (odnosno motornim) napravama, ili pak parni stroj s tom i tom ekspanzijom i s pomoćnim parnim napravama. Zatim se naznači tko je, gdje i kada izgradio glavni stroj. Daju su slijedeće karakteristike glavnog stroja:

Dimenzije cilindara, Snaga stroja u I. K. S.

Hod stapala u m/m, Osovinskih K. S.

pri toliko i toliko okretaja u minuti.

Klasifikaciona oznaka se brodu dodijeljuje na osnovu pregleda strojnog postrojenja obavljenog prema propisima dotičnog klasifikacionog poduzeća.

I ova se svjedodžba izdaje s valjanošću od obično četiri godine, međutim uz uvjet da se dotično strojno postrojenje godišnje pregleda.

O tome da je strojno postrojenje ispravno i da se prema tome može produžiti valjanost predmetne svjedodžbe, na samoj svjedodžbi stavlja svoje posvjedočenje za to pozvani stručnjak.

d) Svjedodžba o klasifikaciji parnih kotlova: navodi se da je na brodu toliko i toliko kotlova, građeno te i te godine po toj i toj tvrtki pod tim i tim brojem u tom i tom mjestu, a koji služe za pogon tog i tog stroja s ogrijevnom površinom kotla od . . . m², uz naznaku kakva je promaha i kakvo je loženje. U svjedodžbi stoji naznaka da se određuje pogon s radnim pritiskom od toliko i toliko kg na cm². Na kraju se posvjedočuje da je pregled predmetnog kotla odnosno predmetnih kotlova obavljen shodno propisima dotičnog klasifikacionog poduzeća, s time da se dotičnom kotlu (ili kotlovima) daje klasifikaciona oznaka . . . koja je unesena u Knjigu registra. Ova se svjedodžba također izdaje na 4 godine uz uvjet da se kotao (odnosno kotlovi) ima pregledati jedan put svake godine a također i poslije bilo kakve havarije koja bi bila u vezi s kotlom (s kotlovima). O obavljenom pregledu i o produženju klase daje svoje posvjedočenje odgovorni stručnjak.

e) Svjedodžba o dozvoli pogona parnih kotlova: i u ovoj se svjedodžbi naznačuje da se na dotičnom parnom (ili motornom) brodu nalaze ti i ti kotlovi koji služe za pogon tog i tog stroja itd. Na osnovu pregleda istih dozvoljava se pogon sa radnim pritiskom od toliko i toliko kg na cm². Sve što je rečeno o valjanosti svjedodžbe, o njezinu produžavanju i sl. u svjedodžbi o klasifikaciji parnih kotlova, vrijedi i za svjedodžbu o dozvoli pogona parnih kotlova.

f) Svjedodžba o klasifikaciji posuda pod pritiskom: navede se koje se sve posude pod pritiskom nalaze na predmetnom parnom (ili motornom) brodu s naznakom godine kada su te posude građene, tko ih je gradio, pod kojim brojem i čemu one služe. Zatim se posvjedočuje da je pregled posuda obavljen shodno propisima klasifikacionog poduzeća i da im se na osnovu toga dozvoljava pogon uz radni pritisak od toliko i toliko kg na cm². Svjedodžba traje četiri godine, posude se pod pritiskom pregledavaju jedamput godišnje te o tome daje svoje posvjedočenje odgovorni stručnjak.

g) Svjedodžba o dozvoli pogona posuda pod pritiskom: ova je svjedodžba u biti jednaka predhodnoj svjedodžbi.

h) Svjedodžba o klasifikaciji sidara i lanaca: navodi se da se na tom i tom brodu nalaze; desno položajno sidro težine . . . kg, zatim lijevo položajno sidro težine . . . kg i rezervno sidro težine . . . kg, te . . . uzlova lanaca propisanih dimenzija ukupne težine . . . kg, zatim krmeno strujno sidarce težine . . . kg s propisanim lancem-uzetom. Zatim se naznačuje da se predmetnom svjedodžbom posvjedočuje da su navedena sidra i lanci pregledani i ispitani prema propisima klasifikacionog poduzeća pa se na temelju toga brodu daje odgovarajuća klasifikaciona oznaka koja je unesena u Knjigu registra.

Ukoliko predmetna sidra i lanci ne bi prije nego što istekne rok klase broda bili izgubljeni ili djelomično oštećeni ili oslabljeni u svojoj čvrstoći, svjedodžba o njihovoj klasifikaciji je sastavni dio svjedodžbe o klasi broda.

i) Uvjerenje o pregledu čamaca ili plutajućih naprava za spasavanje: u ovom se dokumentu navode slijedeći podaci o čamcima ili plutajućim napravama za spasavanje: a) opis, b) ime graditelja, c) broj gradnje, d) materijal gradnje, e) mjesto na kojemu se te naprave nalaze (na brodu) i čemu su određene, f) broj ili oznaka istih, g) dimenzije, h) prostorni kapacitet (izražen u m³, uz naznaku zapremnine motora u m³ i korisnog kapaciteta u m³), i) broj osoba koliko ih može čamac ili plutajuća naprava primiti, j) tip motora (ako postoji). Na kraju se u predmetnom uvjerenju potvrđuje da je dotični stručnjak tog i tog datuma obavio pregled opisanih čamaca ili plutajućih naprava za spasavanje i da je ustanovio da iste odgovaraju postojećim propisima.

j) Izvještaj o pregledu i ispitivanju uređaja za dizanje i spuštanje čamaca: uz naznaku imena broda, luke njegove pripadnosti i njegove veličine izražene u BRT, daje se naznaka vrsti sohe kao i opis iste a također i opis ostalog uređaja za dizanje i spuštanje čamaca. Navodi se da je dotični uređaj određen za čamac tih i tih dimenzija i težine, tako isto i smještaj soha na brodu. I u ovom se izvještaju potvrđuje da je dotični stručnjak obavio pregled uređaja za dizanje i spuštanje čamaca i da je ustanovio da isti odgovaraju postojećim propisima.